

7.10 Výtvarné umenie

Galéria M. A. Bazovského oslávila polstoročnicu

Jediná galéria v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja (TSK) oslávila 50. výročie svojho založenia vo štvrtok 10. januára. Pri tejto významnej príležitosti

otvorili v Bazovského galérii v Trenčíne novú stálu expozíciu venovanú **Milošovi Alexandrovi Bazovskému** a ocenili bývalých i súčasných zamestnancov galérie. Pre Galériu M. A. Bazovského je aktuálny

rok naozaj výnimočný. Nielenže si galéria pripomína 50 rokov od svojho vzniku, spomínať celý rok bude aj na M. A. Bazovského. V roku 2019 uplynie presne 120 rokov od narodenia tohto veľkého slovenského umelca, maliara, ktorý prispel k formovaniu modernej slovenskej kultúry.

Galéria vznikla v krajskom meste vo februári roku 1969, rok po smrti M. A. Bazovského. V priebehu svojej 50-ročnej existencie pripravila zhruba 1400 individuálnych a kolektívnych výstav nielen vo svojom sídle, ale i v rôznych ďalších inštitúciách na Slovensku a v zahraničí. V súčasnosti sa v depozitároch galérie nachádza približne 4900 zbierkových predmetov v piatich sekciách - maľba, socha, kresba, grafika a fotografia.

Galéria patrí medzi dôležité slovenské inštitúcie výtvarného umenia a popri výstavnej činnosti, populárno-náučnej práci

s verejnosťou patrí medzi jej primárne úlohy aj budovanie a ochrana zbierkového fondu.

„Histórii galérie sa budeme venovať počas celého roku 2019. Pripravených je spolu sedem výstav, ktoré budú mapovať začiatky galérie, jej zakladateľov, rôzne historické udalosti spojené s galériou i umelcov. Bazovského galéria si za 50 rokov vybudovala vysoký kredit nielen na Slovensku, ale i v zahraničí. V budovaní dobrého mena galérie chceme pokračovať aj v budúcnosti,“ priblížila riaditeľka Galérie M. A. Bazovského **Barbora Varga Petriková**.

V rámci oslavy 50. výročia založenia Galérie M. A. Bazovského bola vo štvrtok 10. januára verejnosti sprístupnená aj nová stála expozícia venovaná práve umeleckej tvorbe Bazovského. Ešte pred samotným otvorením výstavy však trenčiansky župan **Jaroslav Baška** ocenil bývalých i súčasných pracovníkov galérie.

„Teší ma, že Galéria M. A. Bazovského sa venuje najmä vystavovaniu tvorby regionálnych umelcov. V Trenčianskom kraji má jedinečné postavenie, aj preto jej želám minimálne ďalších 50 úspešných rokov. Verím, že ďalšie výstavy organizované v galérii prilákajú okrem pravidelných priaznivcov galérie aj nových návštevníkov. Som rád, že dvere galérie sú otvorené aj mladým začínajúcim umelcom, ktorí sa tu môžu vzdelávať a rozvíjať svoje umelecké nadanie. A ktovie, možno v budúcnosti galéria vychová ďalšieho skvelého umelca, akým bol napríklad práve Miloš Alexander Bazovský,“ povedal trenčiansky župan.

Ocenenie z radu bývalých zamestnancov si prevzala **Alena Hejlová** (za dlhoročný rozvoj a dosiahnuté úspechy v oblasti kultúry a výtvarného umenia) a **Eva Melkovičová** (za dôkladné a predovšetkým úspešné plnenie úloh vo funkcii dlhoročnej

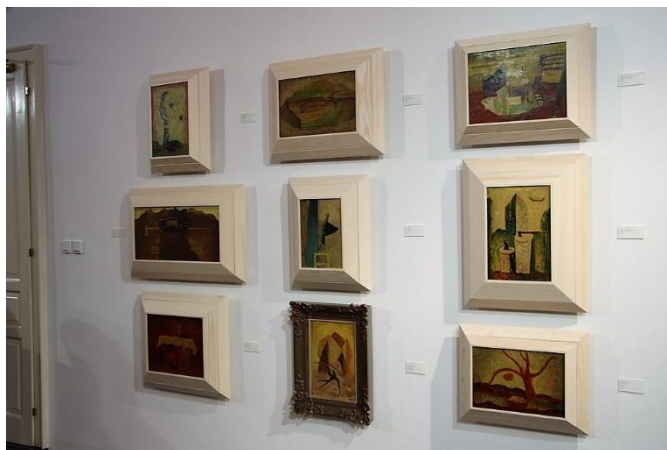
Ocenenie si prevzala aj dlhoročná pracovníčka Alena Hejlová.

účtovníčky galérie). Zo súčasných pracovníkov ďakovný list dostala **Elena Porubánová** (za dlhoročný rozvoj a dosiahnuté úspechy v oblasti kultúry a výtvarného umenia), **Monika Drocárová** (za dlhoročný rozvoj a do-

siahnuté úspechy v oblasti vzdelávania návštevníkov), **Blanka Špačková** (za vynaložené úsilie pri budovaní dobrého mena Galérie Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne) a **Barbora Varga Petříková** (súčasná riaditeľka galérie).

Trenčianska župa ako zriaďovateľ Galérie M. A. Bazovského v Trenčíne plánuje v tomto roku opraviť vstup do galérie a vymeniť okná v podkroví galérie, to všetko za približne 40 tisíc eur.

Samotná galéria pripravila na rok 2019 celý výstavný plán v znamení pripomínania si toho, čo všetko počas svojej doterajšej histórie zažila. V pláne je napríklad otvorenie novej stálej expozície s názvom Trenčania – stredná generácia, ukážky akvizičnej činnosti galérie za posledných 20 rokov a voľné vstupy na výstavy cez víkendy počas celého roka 2019.

Časť novej stálej expozície venovanej tvorbe M. A. Bazovského.

www.gmab.sk 10.01.2019

Pomocná evidencia 033/1/2019

Nová publikácia trenčianskej galérie „Hry s umením 3“

Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne vydala pre svojich návštevníkov ďalšieho hravého sprievodcu svetom

výtvarného umenia. Publikácia nadväzuje na úspešné vydania detských sprievodcov ako „Moja prvá návšteva galérie I. a II.“ a „Hry s umením I. a II.“, ktoré boli venované detskému návštevníkovi galérie, rodinám, ale aj školským skupinám.

Publikácia je určená predovšetkým deťom, ale poteší aj dospelých a seniorov. Jej hlavnou úlohou bude učiť deti, ako sa tvorivo pozerat' na diela vystavené v galérii, hľadať inšpirácie na tvorivú prácu s umením.

Jednoduché tvorivé úlohy majú rozvíjať grafomotoriku, fantáziu a tvorivé myslenie.

Publikácia „Hry s umením 3“ sa zameriava na výtvarné umenie trenčianskeho regiónu 20. a 21. storočia, ktoré je formou stálej expozície a výstav priamo prezentované v galérii. Všetky diela použité v publikácii sú zo zbierkového fondu galérie. Autorkou publikácie je galerijná pedagogička **Mgr. Monika Drocárová**.

Táto publikácia má za úlohu motivovať dieťa, aby sa naučilo tvorivo vnímať umenie, vekovo primerane porozumelo dielu a všetky tieto poznatky pretransformovalo do vlastnej tvorivej aktivity.

www.gmab.sk 18.01.2019

Pomocná evidencia 045/1/2019

Otvorili 34. ročník výstavy „Stretnutie – Setkání“

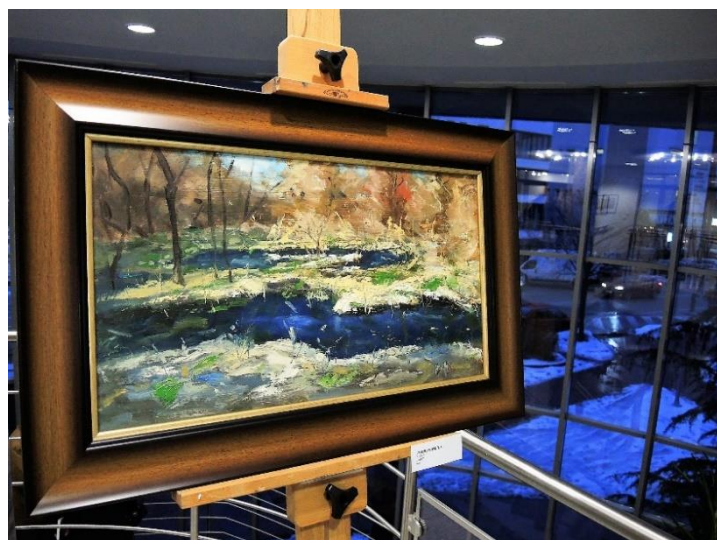
Vo výstavných priestoroch Trenčianskeho samosprávneho kraja otvorili v piatok 1. februára už 34. družobnú výstavu výtvarníkov a fotografov regiónov Trenčín a Uher-ské Hradišťa „Stretnutie – Setkání“. Výstava predstavuje tvorbu 16 autorov z Moravy a 27 autorov zo Slovenska.

V kultúrnom programe sa predstavili žiaci Harmonikovej akadémie

pána **Jozefa Opatovského** zo Soblahova. Na vernisáži sa okrem iných hostí zúčastnil aj **Antonín Mach**, riaditeľ Klubu kultúry Uher-ské Hradišťa.

Dubnický výtvarník **Jozef Vydrnák** sa v úvode príhovoru pohral so slovom „stretnutie“ v rôznych jazykoch v historickom kontexte a pokračoval:

„Dnešné moje jazykové okienko, však nie je ani veľmi potrebné pre rozhovory, ktoré sa tu chystáme absolvovať. Skôr som ho myslel ako hrdé obzretie sa do hlbokéj minulosti, do rána keď sme si tváre umyli v kresťanstve a utreli plátnom utkaným v hlaholike. A kultúra začala nosiť odev ušitý v byzantskej kráse. Od toho rána až k dnešnému podvečeriu ešte mnoho civilizačných podnetov, mnoho látok sa vrstвило na odev z byzant-

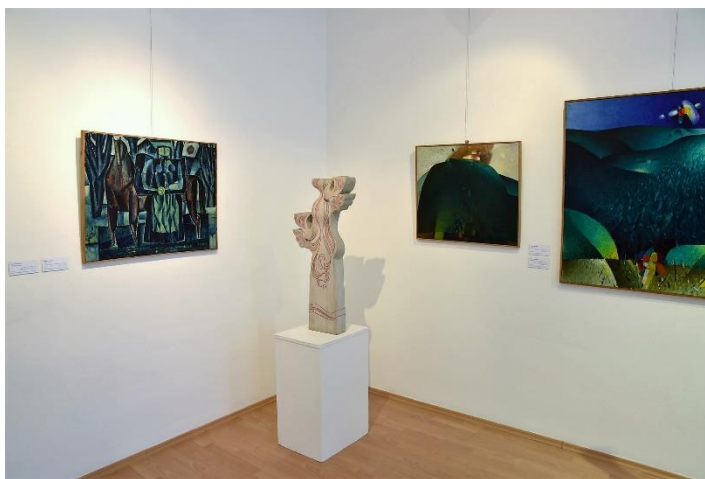
ského úsvitu. Takto vrstvená kultúra obliekala generácie našich predkov a v súčasnosti oblieka i nás i naše tvorivé výtvarné myšlienky. Ich výstupom sú diela, naservírované v priestoroch dnešnej výstavnej galérie. Výtvarné umenie, i keď teraz sa snažím o ňom rečniť, si však veľa jazyka, fonetiky, či dohovorov u diváka nepýta. Pýta skôr chuťové kalíšky v jeho očiach i v mysli, v jeho fantázii, v otvorenom duchu i v srdci. K tomu záujem o vizuálnu duálnu komunikáciu medzi ním a vystavenými artefaktami. Nuž, tak už teda veľa nerozprávajme a poďme koštovať, zrakom mlaskať a v mysli, ako dobré víno, prevalovať plody moravsko-slovenského pomedzia, ktoré sa urodili v ateliéroch moravských a slovenských výtvarníkov.”

Vlastný text 01.02.2019

Pomocná evidencia 090/1/2019

Nová stála expozícia „Trenčania – staršia stredná generácia“

Galéria Miloša Alexandra Bazovského (GMAB) v Trenčíne vlastní vo svojich zbierkach viac ako 4900 diel umelcov celoslovenského významu, ale aj umelcov celoživotne pôsobiacich v našom regióne. Rozsiahlu kolekciu diel niekoľkých generácií významných trenčianskych umelcov galéria dopĺňa podľa svojich možností aj v súčasnosti.

Boli zastúpení v stálej „Expozícii výtvarníkov trenčianskeho regiónu“, v ktorej ale z priestorových dôvodov nebolo možné verejnosti spoločne predstaviť diela všetkých význam-

ných autorov, ktorých má galéria vo svojich zbierkach. Návštevníci galérie doteraz mali možnosť dlhodobejšie spoznávať maľby len najstarších, už nežijúcich umelcov, ktorí tvorili alebo sa narodili okolo roku 1900 a ich maliarska tvorba bola situovaná len do 1. polovice 20. storočia.

Pri príležitosti celoročných osláv 50. výročia vzniku galérie v sobotu 2. februára otvorili novú stálu expozíciu diel ďalšej generácie výtvarníkov trenčianskeho regiónu zo zbierok galérie pod názvom „Trenčania a výtvarníci trenčianskeho regiónu staršia a stredná generácia“. Aj keď ide o súčasných umelcov, časové rozpätie ich tvorby je veľmi rozsiahle. Najstarší prezentovaný umelec **Rudolf Moško** sa narodil v roku 1926 a najmladšia autorka **Petronela Vlhová** sa narodila v roku 1980.

Expozícia predstavuje diela žijúcich umelcov, z ktorých mnohí patria medzi renomované a verejnosti dobre známe osobnosti nielen mesta Trenčín a trenčianskeho regiónu, ale ich výtvarné aktivity často zasahujú aj do celoslovenského kontextu -

Rudolf Moško (1926), Milan Struhárik (1935), Ladislav Moško (1938), Vladimír Kudlík (1938), Ilja Holešovský (1941), Ladislav Kobza (1942), Peter Lehocký (1944), Ján Mikuška (1947), Igor Meško (1948), Ján Hubinský (1951), Stanislav Lubina (1952), Albert Smolka (1953), Juraj Oravec (1956), Eva Mišáková Abelová (1956), Igor Mosný (1959), Ivan Minárik (1959), Juraj Krajčo (1959), Jozef Vydrnák (1961), Dana Krajčová Holá (1962), Peter Grísa (1962), Eva Harmadyová (1962), Dominik Monček (1970), Patrik Illo (1973) a Petro-

nela Vlhová (1980) - spolu ide o 24 výtvarných umelcov a vystavených viac ako 50 diel.

K spropagovaniu a bližšiemu spoznávaniu tvorby diel trenčianskych umelcov GMAB v minulosti už vydala dve odborné publikácie, v ktorých priblížila tvorbu trenčianskych výtvarníkov: *Výtvarné umenie v Trenčíne I.* (umelci regiónu

narodení od konca 19. storočia do roku 1920), vydaná v roku 2007 a publikáciu *Výtvarné umenie v Trenčíne II.* (umelci mesta narodení od roku 1920 do roku 1950), vydaná v roku 2008. Obidve publikácie dodnes verejnosti

ponúkajú bližšie informácie o výtvarnej tvorbe známych umelcov, ktorí v Trenčíne v minulosti pôsobili.

Galéria pokračuje v kontinuite tohto výskumu a aj v kontexte novootvorenej expozície pripravuje vydanie publikácie *Výtvarné umenie v Trenčíne III.* (umelci mesta narodení od roku 1950 do roku 1980), v ktorej verejnosti predstaví tvorbu súčasných umelcov. Ambíciou GMAB ako významnej regionálnej inštitúcie je naplňať svoje poslanie – prostredníctvom výskumnej, publikačnej a výstavnej činnosti sprostredkovať verejnosti tak celoslovenské, ako aj regionálne výtvarné umenie minulé, ale predovšetkým súčasné, vo všetkých jeho podobách a disciplínach.

Nová expozícia prezentujúca tvorbu súčasných umelcov pôsobiacich v trenčianskom regióne má čo povedať návštevníkom galérie a najmä upozorniť na stále sa vyvíjajúcu tvorbu prezentovaných umelcov v kontexte takmer päťdesiatich rokov. Najstaršie vystavené dielo vzniklo v roku 1966

(akad. maliar Rudo Moško, Žena s koňom, olej na plátne) a najnovšie vystavené dielo vzniklo v roku 2015 (Eva Harmadyová, „Green peace“, plaketa z kovu).

Expozícia tiež zaznamenáva u niektorých autorov pozoruhodný nepretržitý dlhodobý aktívny tvorivý proces v rozmedzí viac ako tridsiatich rokov (akad. sochár Ilja Holešovský, „Regál K“, a „Regál II“, 1978, keramické reliéfy) a dielo („Vít'az volieb IV“, figurálna keramika z roku 2012). Určite zaujme aj rozpätie sochárskej tvorby u akad. sochára Milana Struhárika: („Dievča s holubicami“, 1975, polychrómované drevo) a ďalšie vystavené sochárske dielo z roku 2002 („Kráčajúca“, morené drevo).

Samozrejme nemožno nespomenúť maliarsku tvorbu Ruda Moška, ktorého tvorivý horizont je časovo suverénne najdlhší

(v galerijných zbierkach sú zastúpené jeho diela od 50. rokov 20. st. až po prvé desaťročie 21. st.). Návštevníci galérie tvorbu prezentovaných umelcov zväčša dobre poznajú, ale v týchto súvislos-

tiach niektoré vystavené diela môžu byť nečakaným prekvapením.

Aj keď v pomerne komornom výstavnom priestore, expozícia ponúka široké spektrum informácií. Jednak rôznorodé tematické spracovanie od krajinomalby, cez zátišie, figurálnu tvorbu, zaznamenané sú expresívne, tiež symbolicko-imaginatívne, aj abstraktné tendencie nielen v maľbe, aj v koláži, kresbe či fotografii. Zastúpené sú sochárske disciplíny v kove, kameni i dreve, sklo, šperky, plakety.

Expozícia približuje rôznorodosť umeleckej tvorby súčasných výtvarníkov pôsobiacich v treňčianskom regióne. Zároveň galéria v jubilejnom 50. roku svojej existencie predstavuje verejnosti ďalšiu časť svojich zbierkových fondov, ktoré uchováva pre budúce generácie. Ponúka tak možnosť prostredníctvom vystavených diel oveľa intenzívnejšie komunikovať nielen s ich, dodnes tvorivo činnými autormi, ale i verejnosťou, v aktuálnej diskusii o zmysle a smerovaní súčasnej slovenskej tvorby aj v regionálnom prostredí. Zároveň v neprerušenom kontexte otvára dvere súčasným i budúcim umeleckým aktivitám širokej výtvarníckej obce najmladšej generácie umelcov pôsobiacich aj v treňčianskom regióne. Preto trvalým úsilím treňčianskej galérie je naďalej vyvíjať permanentné a intenzívne aktivity v rozširovaní galerijných zbierok aj získavaním diel najmladšej generácie výtvarných umelcov.

Popri získavaní diel najvyššej umeleckej kvality chce naďalej svoje zbierky rozširovať aj o najkvalitnejšie diela treňčianskej regionálnej výtvarnej tvorby.

www.gmab.sk 02.02.2019

Pomocná evidencia 091/1/2019

Nová expozícia Bazovského vyvolala názorovú vojnu

Nová Bazovského expozícia, ktorá vznikla pri príležitosti 50. výročia založenia galérie a 120. výročia narodenia **Miloša Alexandra Bazovského**, okamžite od svojho sprístupnenia vyvolala vášnivú vlnu diskusií. Galéria sa pri jej modernizácii snažila, podľa viacerých návštevníkov kontroverzným spôsobom, pripomenúť maliara, ktorý svojím svojráznym štýlom, odvahou a originálnym pohľadom na umenie prispel k formovaniu modernej slovenskej kultúry.

Autorom expozície je **Marcel Benčík**, kurátorkou je **Radka Nedomová**. Prvú stálu expozíciu M. A. Bazovského otvorili v

roku 1979 v pôvodnom sídle galérie. Jej obmenenú verziu neskôr prezentovali i na novej adrese na Palackého ulici. Až do roku 2018 – 2019, kedy sa uskutočnila 1. fáza rekonštrukcie expozície, nebola výraznejšie obmenená.

Nová expozícia Bazovského rozdelila nielen profesionálnych výtvarníkov, ale aj návštevníkov výstavy.

„Ja som úplne unesená. Mne osobne sa to veľmi páči. Až teraz som si všimla farebnosť, modernosť a nadčasovosť. Ba-

zovský predbehol dobu minimálne o 80 rokov. V minulosti som sa sústreďovala aj na krásne dekoratívne rámy obrazov. Teraz vnímam iba samotný obraz. Pôsobí to na mňa oveľa pútavejšie ako

v minulosti,“ povedala **Angela Strečanská** z Novej Dubnice.

Niektorí ľudia však nesúhlasia. „Staré obrazy patria do starých rámov. Nové obrazy do nových. Masívne rámy ma rozptyľujú, uniká mi čaro obrazu, neviem sa na obraz sústrediť. Nová expozícia ma neupútala, nedýcha v nej čaro histórie života Bazovského. Aj rozmiestnenie obrazov mi príde nevhodné. Aby som sa skláňala k obrazom, ktoré sú pod úrovňou pása, aby som ich mohla dobre vidieť, je pre Bazovského tvorbu ponižujúce,“ povedala Petra z Trenčína.

Architekt výstav je na Slovensku nová profesia a v regionálnych galériách o nej zatiaľ len snívajú.

„Architekta stálej expozície sme si vybrali na základe odporúčaní zo Slovenskej národnej galérie a reálnych skúseností, ktoré prorektor Vysoké školy výtvarných umení v Bratislave Marcel Benčík vo svojom portfóliu má. Expozície realizoval

nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. Postupovali sme podľa zákona o verejnom obstarávaní,“ uviedla riaditeľka Galérie M. A. Bazovského **Barbora Varga Petríková**.

Novú stálu expozíciu financoval Trenčiansky samosprávny kraj. Expozícia je po prvej fáze rekonštrukcie. Do budúcnosti plánujú pracovať s väčším počtom diel, vytvoriť sedenie a využiť digitálne technológie.

Bazovského rámy sa podľa jej slov stali doslova kauzou.

„Pravda je, že žiadne Bazovského rámy sme nikdy neprerámovali. V pozostalosti po Bazovskom galéria v roku 1972 získala 979 diel, z ktorých bola väčšina nezarámovaných. Veľká časť diel bola zarámovaná do lištových rámov s plátenným pozadím s jednotným dizajnom v čase keď bol riaditeľ **Ladislav Moško**,“ pokračovala riaditeľka.

Druhé prerámovanie bolo v koncepcii riaditeľky **Danice Loviškovej** do drevených ozdobnejších rámov v rôznych odteňoch. Pôvodné Bazovského rámy sa nachádzajú na viac ako dvadsiatke diel a z toho je momentálne v expozícii sedem.

„My sme sa rozhodli expozíciu inovovať a Bazovského tvorbu predstaviť inak, ako bolo doteraz zaužívané. Dali sme priestor samotným dielam. I keď najväčší rozruch vyvolali práve jednotné rámy. Expozícia je na regionálne pomery odvážna. Myslím, že vo väčších metropolách by taký rozruch nevyvolala,“ dodala Barbora Varga Petríková.

Riaditeľka Slovenskej národnej galérie v Bratislave **Alexandra Kusá** pozitívne hodnotí autorské vyjadrenie jasného názoru nielen na dielo Bazovského, ale aj na súčasné spôsoby vystavovania obrazov. Podľa jej slov každá generácia prichádza so svojím pohľadom na podobu expozície, čo okrem iného prispieva k zhodnocovaniu zbierok.

„Expozícia funguje aj ako celok, ktorý pozostáva z jednotlivých diel. Keď sa zadívate na konkrétne dielo, jeho okolie zmizne, už nevnímate jeho rám. Tak je komponovaná

expozičia. Celok hovorí jednu informáciu, diela potom vypovedajú za seba,“ povedala Alexandra Kusá.

Odmietla aj tvrdenie, že masívne rámy potláčajú výpoveď obrazov na malých formátoch.

„Neviem si predstaviť rám, ktorý by dokázal zabiť Bazovského dielo, a to som ho už videla visieť vo všeličom. Treba si uvedomiť, aké je ťažké vystavovať chronicky známe diela. Bazovského obrazy sú expozične veľa vyťažované. Je prirodzené, že si kurátori

zvolili invenčnejšiu cestu,“ prízvukovala Alexandra Kusá, ktorá od začiatku kvitovala aj adaptáciu priestorov a privítala i novú podlahu.

„Galéria je kultúrny priestor, čo treba komunikovať na všetkých úrovniach, aj dizajnom podlahy. Využiť inštrumentárium súčasného dizajnu a architektúry je preto viac ako legitímne,“ skonštatovala riaditeľka SNG.

Vyjadřila sa aj k inštalovaniu starých majstrov do moderných rámov: „Starí majstri sú obvykle v historických rámoch, ktoré sa bežne stávajú samostatnými zbierkovými predmetmi, keďže majú nezriedka vysokú umeleckú cenu, napríklad barokové rámy. Kresby sa aj v prípade starých majstrov rámujú súčasným spôsobom.“

Ako ďalej povedala, málokto si uvedomuje, že diela sú v depozitoch často bez rámu alebo sú ich rámy zničené, takže voliť novú adjustáž je bežnou muzeálnou a galerijnou praxou. Celými dejinami 20. storočia sa vinú paralelné dejiny prerámovania. Súviselo to s výstavným boomom avantgardného

umenia, ktoré bolo v blondeloch, a to bolo zrazu nemoderné, nežiaduce.

„Rámovanie je vratný proces a podlieha vlastným módnym vlnám. U nás v galérii sa traduje, že doktor Vaculík prerámoval, čo videl a dnes je zasa všetko inak. Dnes podľa niektorých rámov vieme datovať príchod diela do galérie,“ dodala Alexandra Kusá.

Mnohých výtvarníkov pobúrili predovšetkým masívne rámy. „Takto to určite nemalo byť. Je to škoda pre tie obrazy. Bazovský si rámy pedantne vyberal. Keď bol obraz hotový, tak obraz k rámu prirovnával. Rámy vtedy vytvárali s obrazmi dokonalý autorský celok. Rámy si sám aj dopatinovával,“ povedal akademický sochár **Milan Struhárik** z Nového Mesta nad Váhom.

Známemu tvorcovi sa nepáči ani rozmiestnenie obrazov na stene, keď mnohé z diel sa dostali pod horizont a treba sa k nim skláňať. „U Bazovského mala byť klasika jednoznačne zachovaná. Aj v inštalácii, aj v samotnom rámovaní,“ pokračoval **Milan Struhárik**, ktorý v minulosti Bazovského osobne v Trenčíne navštevoval.

Akademický architekt **Marián Strieženec** stál pri architektonických úpravách Galérie M. A. Bazovského v Trenčíne pri jej vzniku.

„Touto novou podlahou sa tu stal jeden uniformný, industriálny priestor. Vznikol tu jeden necitlivý priestor s expozíciou Bazovského, čo je naše rodinné striebro. Ako toto niekto mohol dopustiť? O to viac ma to mrzí, že sme túto galériu rekonštruovali. Predtým tu bolo železničiarске učilište. Je to bývalý dom podžupana Trenčina a zameriaval som tu každú fasádu,“ skonštatoval **Marián Strieženec**.

Podľa jeho slov to nie je záležitosť rôznych generácií. Priestor je nutné vnímať ako reprezentačný celok niekdajšieho podžupana Trenčina.

„A kto ho takto nedokáže vnímať, nemôže tu robiť takéto zásahy.“

Výtvarná teoretička **Alena Hejlová** sa obrazmi M. A. Bazovského zaoberala od roku 1980 na pôde galérie v Trenčíne denne. Bola aj autorkou koncepcie predchádzajúcej Bazovského expozície.

Vy ste pripravili predchádzajúcu expozíciu diel M. A. Bazovského v galérii v Trenčíne. Aký je váš názor na novú stálu výstavu Bazovského obrazov?

„Už na pozvánke na otvorenie stálej expozície Bazovského ma zaujali rámy. V prvom momente som si ale myslela,

že je to grafická úprava na pozvánke. Že to, čo je vyobrazené na pozvánke, bolo umelo vyrobené na počítači. Keď som prišla na výstavu, tak

som videla, že to je skutočnosť a je to aj na stenách. Bol to pre mňa šok. Začali ma zastavovať ľudia a pýtali sa, ako sa niečo takéto mohlo udiť. Pýtali sa, či je vhodné dať staré rámy dole a obrazy rovnako zarámoviť.“

Čo hovoríte na samotnú inštaláciu jednotlivých obrazov na stenách?

„Expozícia je aj zle nainštalovaná. Niekde sú obrazy nainštalované v troch radoch. Spodný obraz sa dostal pod zorné pole a treba sa k nemu skláňať.“

Veľkú diskusiu vyvolali predovšetkým masívne a široké rámy na malých formátoch Bazovského obrazov.

„Dielo Bazovského je na niektorých obrazoch úplne stratené, tieto rámy obrazy ubíjajú. Najviac ublížili malým formátom. Zabili ich. Nehovorím, že rámy predtým boli úplne super, ale bolo to omnoho citlivejšie a s pochopením pre dielo Bazovského. Tie diela, ktoré boli na stene v minulosti a citáty k nim, ktoré boli zvolené, všetko malo súvislosť, význam a na seba to nadväzovalo. S citátmi boli diela uvedené aj v katalógu. Teraz mi to pripadá úplne chaotické. A nehovorím to len preto, že predchádzajúcu expozíciu som pripravovala ja.“

Rámy v predchádzajúcej expozícii boli pôvodné ešte z čias, keď obrazy namaloval Bazovský?

„Neboli. Bazovského obrazy, keď sa dostali prvýkrát do galérie, boli v pôvodných rámoch od Bazovského. Dost' diel prišlo v tej dobe aj bez rámov. Vtedy sa potom po prvýkrát pristúpilo k zjednoteniu rámovania. My sme oslovili reštaurátora Švejdu, ktorý vytvoril prvé spoločné rámovanie. Odvtedy uplynulo už päťdesiat rokov a, samozrejme, na niektorých rámoch bolo cítiť už ich vek. Niektoré boli aj trošku zatečené, lebo sme mali problém s vodou. Určite bolo niektoré veci teraz treba prerámovať. Zopár obrazov ostalo aj v bývalej expozícii v pôvodných rámoch od Bazovského.“

Sú v súčasnosti tvorcovia rámov, ktorí okrem moderných rámov tvoria aj „dobové repliky“?

„Určite. Je veľa výrobcov rámov. Aj v Trenčíne sa venujú rámovaniu viacerí ľudia.“

Boli oslovení pri príprave novej expozície v Trenčíne výtvarní teoretici, ktorí sa v minulosti dielom Bazovského dlhodobo zaoberali?

„Neboli. V Trenčíne boli na Bazovského hneď dve kurátorky. Pani doktorka Lovišková a ja. Z Košíc, Oravy i z Olomouca nám dvom nosili určovať Bazovského.“

www.sme.sk 17.02.2019

pomocná evidencia 111/1/2019

Pri expozícii Bazovského zvolili netradičný variant

Kurátorkou novej expozície diel M. A. Bazovského je **Radka Nedomová** z trenčianskej galérie. Na jej príprave spolupracovala spolu s autorom koncepcie dizajnu **Marcelom Benčíkom** z Bratislavy.

Aký bol hlavný dôvod prerámovania väčšiny Bazovského obrazov v stálej expozícii?

„Väčšina rámov, v ktorých boli doteraz zarámované obrazy Miloša Alexandra Bazovského, pochádzajú zo 70. a 90. rokov. Nevyhovovali, pretože mali rozdielnu kvalitu

materiálov, nevyhovujúcu farebnosť i profily. Jedným zo zámerov expozície bolo rámovanie diel zjednotiť.“

Minimum obrazov ostalo v starých rámoch. O aké rámy ide?

„Tie obrazy, ktoré sú prezentované v starých rámoch, sú pôvodné rámy, ktoré ostali ešte z čias akvizície Bazovského diela z rokov 1972 – 1973. Do týchto rámov obrazy adjustoval sám Bazovský, preto sme tieto rámy na obrazoch zanechali. V celej zbierke Bazovského diel, pričom je v galérii zhruba 470 autorových malieb a 820 kresieb, je však iba približne dvadsať diel, ktoré ostali v pôvodných rámoch.“

Aký je osud rámov Bazovského obrazov, ktoré ich zdobili v predchádzajúcej expozícii?

„Tieto rámy boli, samozrejme, uskladnené v depozitári galérie. Nejde však o veľmi kvalitné rámy.“

Je dnes obvyklé, že galérie inštalujú obrazy starých majstrov do moderných rámov a dávajú im nový dizajn?

„Nie. Avšak závisí to od typu diela i konkrétnej galérie. My sme oslovili Marcela Benčíka, ktorý sa venuje výstavnému dizajnu a v tejto sfére celosvetovo pôsobí. Nová expozícia je jeho dizajnovým konceptom, ktorá prihliada predovšetkým na Bazovského dielo a osobnosť. Rámy, ktoré navrhol, pozostávajú z dvoch častí a sú vytvorené z bieleného smrekového dreva. Všetky rámy sú materiálovo i dizajnovovo jednotné, no pritom každý je iný a originálny, vytvorený konkrétne pre dané dielo. Čistý dizajn celého priestoru i samotných rámov podčiarkuje práve autentickosť a majstrovstvo Bazovského maľby.“

Nastúpila Galéria M. A. Bazovského inštaláciou diel Bazovského novú tendenciu v rámovaní starých obrazov do moderného dizajnu? Myslíte, že to bude postupne pokračovať aj v iných galériách na Slovensku?

„To netuším. Každý má svojský pohľad na spôsob realizácie expozície, akým spôsobom by diela mali byť prezentované, aby

čo najlepšie reflektovali koncepciu výstavy. Závisí to, samozrejme, aj od diela a aj od autora. My sme zvolili netradičný a pre niektorých možno kontroverzný variant, ktorý však je v dokonalom súlade s Ba-

zovského osobnosťou a jeho modernou tvorbou.“

V profiloch rámov sú úmyselne vytvorené medzery. Niekde sú však veľké, na iných obrazoch takmer neviditeľné. Aký bol dôvod?

„Rámy sú zámerne aj ako keby levitujúce, pôsobia ľahko a vzdušne. Je možné nastaviť ich vzdialenosť od steny, dvojité rámy sa taktiež medzi sebou dajú ešte posúvať, čím sa medzera

dá zväčšovať alebo úplne zminimalizovať. Pomocou toho je možné niektoré obrazy ešte viac zdôrazniť.“

Výtvarnú, ale aj laickú verejnosť rozdelila nová expozícia do dvoch nezmieriteľných táborov. Ako to vnímate?

„Je to paradox, ale mne osobne nikto nič nevytýkal. Negatívne reakcie som videla iba na sociálnej sieti. Čo som sa ja rozprávala s ľuďmi, naražila som skôr na pozitívne reakcie. Mnohí z facebookových prispievateľov sa na expozíciu osobne ani neboli pozrieť a nepoznajú interné prostredie galérie, z toho dôvodu sa internetom začali šíriť i rôzne hoaxy. Očakávame však k expozícii odbornú reflexiu, ktorá je pre nás relevantná. Otázka tvorby nových expozícií sa mala otvoriť už dávno, pretože sa už pár rokov nachádzame v modernom 21. storočí.“

čali šíriť i rôzne hoaxy. Očakávame však k expozícii odbornú reflexiu, ktorá je pre nás relevantná. Otázka tvorby nových expozícií sa mala otvoriť už dávno, pretože sa už pár rokov nachádzame v modernom 21. storočí.“

Dá sa váš moderný pohľad zosúladiť s dielom M. A. Bazovského?

„Bazovský bol veľmi moderný človek. Úplne sa vymykal dobe, v ktorej žil. Bol proti konzervativizmu a proti elitárstvu, chcel slovenské umenie posunúť na svetovú úroveň, vzdelával ľudí a snažil sa zmeniť ich vtedajšie myslenie. Nová expozícia úplne reflektuje jeho osobnosť – jeho odvahu a obrovskú silu, vďaka ktorej dokázal čeliť mnohým nepriazňam. Jeho originálny a nekonvenčný rukopis v tých časoch nemal obdobu.“

Môže sa názorová vojna na novú expozíciu odvíjať aj od generačného rozdielu?

„Podľa mňa to nebude generačným problémom, skôr neochotou či strachom vyjsť zo zabehnutých koľají. Niektorí ľudia sú konzervatívnejší a nedokážu pripustiť nové prístupy a uhly pohľadu. Ľudia nie sú zvyknutí stretávať sa s inými spôsobmi inštalácie, pretože málo chodia do svetových galérií.“

Ako vnútorne vnímate ostrú kritiku, ktorá sa na novú expozíciu z viacerých strán zniesla?

„No, priznám sa, nie je to príjemné, ale pravdupovediac, očakávali sme i negatívne názory. Keď však vidím reakcie na sociálnych sieťach, považujem ich predovšetkým za neopodstatnené. Strávili sme pri príprave i samotnej realizácii expozície s Marcelom Benčíkom veľa času. Je však dôležité zdôrazniť, že stav, v akom sa momentálne expozícia nachádza, je len prvou fázou, pri ktorej sa spravili najmä veľké stavebné úpravy. Celý koncept je postavený na postupnom dopĺňaní diel, zmenami kontextov v Bazovského tvorbe, čo si však vyžaduje ešte veľa práce.“

www.sme.sk 17.02.2019

Pomocná evidencia 132/1/2019

Výstava „Svet drôtu vs. Príbehy drotárov“ na hrade

Od piatku 1. marca do konca apríla mohli návštevníci v priestoroch kasárne Trenčianskeho hradu obdivovať približne 150 diel z drôtu od 50 umelcov.

Najväčším objektom výstavy „Svet z drôtu vs. Príbehy drotárov“ je 2,5 metrová lipa, ktorá je súčasne symbolom Občianskeho združenia Galéria drôtu. To v spolupráci s Trenčianskym múzeom pripravilo expozíciu, ktorá spája amatérskych i profesionálnych slovenských drotárov a šperkárov.

Najväčšie lákadlo výstavy je dielom scénického výtvarníka, kováča a 26 drotárov. Podľa umeleckého drotára a kurátora

výstavy **Jozefa Šaba** ide o zatiaľ najväčšiu výstavu, na ktorej pracovali desiatky autorov z južného a západného Slovenska.

„Priniesli sme drotárske výrobky od historických až po súčasné - zoo

so zvieratkami, modely domov, kostolov, dopravných prostriedkov a šperkov,“ vysvetlil Jozef Šabo.

Trenčianske noviny 04.03.2019

Pomocná evidencia 157/1/2019

V trenčianskej galérii otvorili výstavu „Cesta spásy“

Na samostatnej výstave „Cesta spásy“, ktorú otvorili v Galérii M. A. Bazovského vo štvrtok 7. marca, sa výtvarníčka **Lucia Horňáková Černayová** zaoberá otázkami, ktoré sú vyústením dlhoročného pozorovania svojho otca a jeho záujmu o motivačnú literatúru.

V súčasnosti existuje „boom“ rôznych motivačných kurzov a literatúry. „Otec disponuje veľkou zbierkou motivačnej literatúry s cieľom zlepšiť si život. V roli radcu, v snahe pomôcť, kupuje a daruje literatúru aj nám, aby blízkym ukázal inú cestu,“ vraví autorka. Kladie si otázku, či naozaj je toto, čo všetci potrebujeme? Nasledovať osud niekoho iného? Alebo naozaj žijeme v nejakom matrixe a títo spasitelia nám ponúkajú návod, ako sa vyslobodiť?

Lucia Horňáková Černayová posledné mesiace vyzýva ľudí #pridajknihudovystavy, aby vytvorila site specific inštaláciu z kníh, ktoré vyzbiera priamo od ľudí.

Lucia Horňáková Černayová je absolventka Akadémie umenia v Banskej Bystrici v Ateliéri interaktívnej maľby u prof. **Stanislava Balka** a Ateliériu Environment v Brne – konceptuálne tendencie u prof. **Vladimíra Mertu**. Jej diela boli prezentované v Čechách a na Slovensku a to na niekoľkých skupinových aj samostatných výstavách. Od roku 2013 je spoluorganizátorkou projektu Hala v Trenčíne.

www.gmab.sk 07.03.2019

Pomocná evidencia 176/1/2019

Trenčín bodoval na Bienále figurálnej kresby a maľby

Takmer štyristo výtvarných prác žiakov a študentov z 29 základných a stredných umeleckých škôl z celej republiky súťažilo o hlavné ceny v 6. ročníku celoslovenskej súťaže Bienále figurálnej kresby a maľby.

Vítazné práce nádejných výtvarníkov ozdobili všetky vnútorné steny mestskej veže takmer až po jej vrchol. Národnú súťaž zorganizovala Základná umelecká škola (ZUŠ) Karola Pádivého v spolupráci s kultúrno-informačným centrom. Výstavu otvorili v piatok 15. marca.

Vítazné ceny v Bienále figurálnej kresby a maľby získala **Mia Kasaničová** zo ZUŠ v Humennom, **Daniel Ličko** zo ZUŠ v Michalovciach, **Zuzana Slivková** zo ZUŠ v Trenčíne a **Sa-**

Členka poroty Eva Kulhánková z Trenčína (vľavo).

bina Repčíková zo SSUŠ v Žiline.

„V najmladšej kategórii vyzdvihla porota spontánnosť, kreativitu a fantáziu detí. V danom veku (6-8 rokov) nie je potrebné viesť žiakov k anatomickej presnosti pri stvárnení postavy.

Skôr je dobré nasmerovať ich pozornosť na základné proporcie,“ uviedol akademický maliar **Juraj Oravec**, predseda poroty.

V stredných kategóriách kládla porota väčší dôraz na presnejšie proporčné vzťahy. Vo vekovo najvyššej 4. kategórii študentov stredných umeleckých škôl (15-19 rokov) dominovali výtvarníčky zo Žiliny **Sabina Repčíková** a **Kristína Kašpíriková**.

„Táto kategória ukázala veľmi dobrú prácu pedagógov. Na väčšine prác bolo vidieť správne nasmerovanie pri tvorbe študijných kresieb. Porota vyzdvihla tie, ktoré pôsobili emocionálnou výpoveďou,“ skonštatoval Juraj Oravec. Finalisti bienále zachytili vo svojich figurálnych kresbách či maľbách najmä sediace postavy. V expozícii môžu návštevníci vidieť aj kresbu ceruzkou, na ktorej **Kristína Záhorová** z Ružomberka stvárnila stojacu kosť človeka. Nechýbajú štúdie bežcov, cyklistu, ale aj modelujúcich hrnčiarov a hudobníkov.

„Päťčlenná porota vyhodnocovala 373 súťažných prác pol dňa. V troch kategóriách sme udelili šesť cien, v jednej päť cien,“ informovala členka poroty **Eva Kulhánková** z trenčianskej ZUŠ. Až 18 cien z 23 udelených získali dievčatá.

„Výtvarné odbory základných umeleckých škôl navštevujú prevažne dievčatá, chlapci sú tam jeden-dvaja. Talentovaní výtvarníci potom idú študovať na stredné umelecké školy v Trenčíne, Zvolene, Kremnici, či v Banskej Štiavnici,“ pokračovala Eva Kulhánková. Podľa jej slov je pre žiakov a študentov figurálna kresba jednou z naj-

Jedna z ocenených autoriek Lenka Šupicová s diplomom.

ťažších disciplín. Naučenie zachytenia realistických proporcií je otázkou dlhého času. Potrebný je vždy aj trpezlivý model a na začiatku aspoň rozpochybovaná drevená figúrka. Množstvom cien sa môžu pýšiť aj žiaci z usporiadateľskej ZUŠ v Trenčíne. VI. kategórii (6 - 8 rokov) získali spoločne 3. miesto **Alexandra Bočáková** a **Nelka Dacková**. V kategórii mladých umelcov vo veku 9-11 rokov získala 3. miesto aj **Simona Chmelinová**.

Najväčší triumf slávili Trenčania v 3. kategórii (12-14 rokov), kde zvíťazila Zuzana Slivková. V tejto kategórii získala 3. miesto jej spolužiačka **Lujza Lehocká** a čestné uznanie aj **Sabina Šubová**. „Ja som kreslila svojho spolužiaka. Sedel vytrvalo na stoličke pred celou triedou, kresbu som tvorila takmer deväť hodín. Najradšej mám kresby, na ktorých sú ľudia,“ prezradila 14-ročná víťazka Zuzana Slivková.

Víťaznú kresbu nakreslila ceruzkou, ale rada maľuje aj akrylovými farbami.

„Výtvarnému umeniu sa venujem už deväť rokov. Talent som zdedila pravdepodobne po starej mame. Dodnes mám odložený pamätník, v ktorom mi nakreslila nádherné kvetiny zo záhrady,“ dodala Zuzana Slivková.

www.sme.sk 15.03.2019

Pomocná evidencia 200/1/2019

Na hrade inštalovali výstavu „Papierová história“

Papierové modely hradov, zámkov a iných historických objektov od pondelka 1. apríla obdivovali návštevníci v Kasárni

Trenčianskeho hradu. Autorom výstavy s názvom Papierová história je **Vladimír Sloboda**.

Ako informovala **Alžbeta Brieda Holúbková** z oddelenia marketingu a komunikácie Trenčianskeho múzea, návštevníci obdivovali zaujímavé modely od Trenčianskeho či Lietavského hradu až po Bojnický zámok alebo Habánsky dom vo Veľkých Levároch.

„Pokochať sa mohli aj pohľadom na modely českého zámku Hluboká, Pardubice, hradu Buchlov, Šternberk, ale aj taliansku katedrálu San Martino, nemecký kláštor Maulbronn,“ uviedla Alžbeta Brieda Holúbková.

www.teraz.sk 28.03.2019

Pomocná evidencia 230/1/2019

Striebro pre členky Klubu Patchwork Trenčín

Členky Klubu Patchwork Trenčín (Cesnaková, Čáková, Jansová, Hučková, Húserková, Križanová, Mastihubová, Ševčíková, Vlková, Zelmanová) pod vedením **Hany Nekorancovej** získali 5. - 7. 4. v Prahe na 13. ročníku medzinárodnej výstavy Prague Patchwork Meeting v silnej zahraničnej konkurencii cenné 2. miesto. Ich spoločná práca mala názov Modrokvet.

Info 30.04.2019

Pomocná evidencia 262/1/2019

Výstava „Príbeh sa začína v roku 1969“ k výročiu galérie

Vo štvrtok 11. apríla otvorili v Galérii M. A. Bazovského (GMAB) výstavu diel autorov zo zbierok GMAB, ktorí stáli pri vzniku a začiatkoch existencie galérie. Aj touto výstavou si galéria pripomína tohtoročné 50. výročie založenia galérie (1969-2019).

Výstava pod názvom „Príbeh začína v roku 1969“ približuje diela osemnástich umelcov. Predstavuje verejnosti ďalšiu kolekciu diel zo zbierok GMAB.

Galéria tak naplňa svoje predsavzatie pri 50. výročí svojej existencie, počas celého roku 2019 prostredníctvom výstav prezentovať aspoň malú časť svojich rozsiahlych zbierok, keďže vo svojich depozitoch uchováva a spravuje viac ako 4900 umeleckých diel.

Medzi najaktívnejších trencianskych výtvarníkov a členov pobočky bratislavského Zväzu slovenských výtvarných umelcov, ktorú ešte pred vznikom galérie založili v Trenčíne, patrili najmä maliar **Svetozár Abel** (1929 – 1986), ktorý bol jej organizačnou dušou, ďalej sochár **Jozef Fizeľ** (1932 – 1998), vtedy ešte stredoškolský pedagóg **Ladislav Moško** (1938), maliar **Rudolf Moško** (1926), sochár **Milan Struhárik** (1934), neskôr to boli fotograf **Anton Štubňa** (1934 – 1996), maliar **Ladislav Zdvíhal** (1913 – 1997) a najmladší z nich, fotograf **Ladislav Kobza** (1942).

V pobočke však aktívne pôsobili aj ďalší, už vtedy úspešní mimotrenčianski umelci. Medzi nich patrili niektorí Galandovci, ako maliar **Andrej Barčík** (1928 – 2004), sochár

a maliar **Vladimír Kompánek** (1927 – 2011), maliar **Milan Paštéka** (1931 – 1998), sochári **Andrej Rudavský** (1933 – 2016) a **Pavol Tóth** (1928 – 1988) ale aj ďalší umelci - maliari **Jozef Beňo** (1930), **Michal Jakabčic** (1930 – 2001), **Bohuš Záboj Kul'havý** (1937), **Ever Púček** (1931) a teoretik **Fedor Kriška** (1935 – 2011). K založeniu trenčianskej galérie prispel svojou autoritou aj bratislavský sochár **Alexander Trizuljak**, ktorého zásluhou vznikli aj ďalšie slovenské galérie.

Galéria počas svojej 50-ročnej existencie prešla niekoľkými sťahovaniami a rekonštrukciami dvoch budov. Výstava v dobovej fotografickej dokumentácii približuje všetky tri výstavné

priestory, v ktorých galéria pripravovala a organizovala výstavy. Išlo o priestory Trenčianskeho múzea (kde bolo prvé krátkodobé sídlo galérie) a Trenčianskeho hradu (1969 – 1979), reprezentatívne priestory zrekonštruovanej budovy bývalého barokového piaristického kláštora na Mierovom námestí v Trenčíne (1979 – 2001). Keď galéria na základe reštitučného zákona tieto priestory uvoľnila Reholi piaristov, v roku 2001 sa presťahovala do súčasného sídla galérie, zrekonštruovanej pseudobarokovej budovy na Palackého ulici v Trenčíne.

Výstava predstavuje aj dobové dokumentárne fotografické portréty niektorých umelcov, ktorých diela sú vystavené - Svetozára Abela, Vladimíra Kompánka a Andreja Rudavského (od umeleckého fotografa Svetozára Abela ml.), portréty Milana Struhárika, Jozefa Fizela (od fotografa Branislava Pavlíka) a prvého riaditeľa galérie Ladislava Mošku (od fotografa Laca Kobzu).

Súčasťou projektu je aj video, kde Ladislav Moško, Milan Struhárik a Laco Kobza spomínajú na okolnosti založenia a začiatky existencie Galérie Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne.

Na výstave je vystavených viac ako 100 nielen maliarskych a sochárskych diel, ale aj kresieb, grafík a fotografií už spomínaných trenčianskych a mimotrenčianskych umelcov,

ktorí stáli pri vzniku a začiatkoch existencie galérie.

Maliar Svetozár Abel, ktorý najintenzívnejšie bojoval za jej vznik, je na výstave zastúpený najrozsiahlejšou kolekciou. Zároveň si týmto spôsobom galéria pri-

pomína jednak významnú úlohu autora, ktorú nepochybne zohral pri zakladaní galérie, ale tiež v tomto roku 2019 významné výročie jeho nedožitého 90. narodenín (11. 8. 1929 – 11. 8. 1986).

Už pred rokom 1969 členovia pobočky ZSVU v Trenčíne organizovali rozsiahle výstavy moderného slovenského výtvarného umenia v Trenčianskom múzeu a na Trenčianskom hrade (galéria má vo svojom archíve katalógy z týchto výstav: Trenčín 1967 – kolektívna výstava maliarskych diel; Trenčín II., 1968 – kolektívna výstava sochárskych diel). Diela prezentované aj na týchto výstavách sa neskôr stali základom zbierkového fondu galérie a niektoré z nich sú zastúpené aj na prebiehajúcej výstave (maľby: Rudo Moško: Horná Poruba, olej, 1962; Michal Jakabčic: Ležiaci akt, olej, 1966)

O výstavnej, zbierkotvornej, dokumentačnej a edukačnej činnosti galérie boli vydané publikácie pri jej výročiach už v minulosti: „Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne 1969 – 1994“; „Galéria Miloša Alexandra Bazovského

v Trenčíne 1969 – 2004“; „Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne 1969 – 2009“. Aj v roku 2014 bola verejnosti prezentovaná videoprojekcia pri 45. výročí založenia galérie.

www.gmab.sk 11.04.2019

Pomocná evidencia 273/1/2019

Umelci na Fest Arte skrášili stenu na Hasičskej ulici

V sobotu 1. júna sa po roku opäť stretla partia umelcov, aby

Program druhého ročníka Fest Artu spestril vystúpením aj herec Pavol Seriš.

spoločnými silami a bez nároku na honorár zveľadili časť Trenčína. Na druhom ročníku umelecko-kultúrneho festivalu Fest Art Trenčín umelci skrášili stenu budovy na Hasičskej ulici. Tri tímy maľo-

vali na tému vzduch, voda a oheň. Program obohatilo desať DJ-ov a divadelné kreácie herca **Pavla Seriša**.

Ako priblížil jeden z organizátorov festivalu **Filip Ovádek**, členov tímu si vyberal každý z troch vedúcich umelcov sám. Výtvarné vyobrazenie zadaných tém bolo plne v ich réžii.

„V každom tíme nebol nik, kto robí čisto graffiti, väčšinou sú to tateri, umelci, maliari, architekti a dizajnéri. Náš tím tvoril na tému oheň, vymysleli sme koncept z indiánskej mytológie o tom, ako človek vzal vďaka ohňu les medveďovi,“ ozrejmil.

Spolu s Ovádkom bol v tíme aj **Erik Mayer**. Ten sa síce v profesionálnom živote venuje gastronómii, jeho veľkým hobby je ale maľovanie, ilustrácie a street art. V rámci maľby vyobrazil samotárskeho medveďa, využíval pri tom hlavne spreje.

„Oheň je živel, ktorý nemožno ovládať človekom ani zvieratám,

preto sme vymysleli príbeh, v ktorom oheň ukazoval najprv cestu medveďovi a neskôr si oheň našiel cestu k človeku,“ priblížil Erik Mayer. Umelci vytvorili maľby za pomoci štetcov, valčekov a sprejom, k nim má Erik Mayer najbližší vzťah.

„Sú najpraktickejšie a je s nimi menej roboty, pretože poľahky pokryjete väčšiu plochu. Výhodou je široká paleta farieb, navyše ak spravíte chybu, dajú sa kvázi zmazať ako guma a nahradiť ďalšou vrstvou,“ vysvetlil s tým, že medzi street art a graffiti je veľký rozdiel a práve tvorbou, akú predviedli na Deň detí v Trenčíne, chcú ľuďom poukázať na odlišnosti.

„Graffiti sú odkazom venovaným pre iných writerov, pri street arte chceme niečo povedať aj laikom a poukázať na problémy vo svete,“ doplnil Mayer.

O vyobrazenie témy „vzduch“ sa na metre štvorcové steny s čiernou podkladovou vrstvou postaral spolu so svojim tímom výtvarník **Juraj Holman**. Rodák z Trenčína pôsobí v Bratislave, kde vlastní tetovacie štúdio. „Je prežitok venovať sa témam a ich vyobrazeniu ako pred 15 rokmi, preto sme vzduch

poňali jednoduchšie a grafickejšie. Chceli sme vytvoriť pomyselný priestor, ktorý vyplňa objem vzduchu,“ opísal dielo.

Festival sa oproti minulému ročníku, počas ktorého 17 umelcov premaľovalo podchod pod Hasičskou ulicou, presunul iba o pár metrov vedľa. Organizátori však museli niekoľko

týždňov pred podujatím vyhlásiť verejnú zbierku, do ktorej prispelo 40 darcov sumou od piatich do sto eur.

„Festival sa mal konať na pozemku železníc, tie nám po piatich mesiacoch komunikácie povedali

sumu, ktorú bude prenájom stáť. Nebolo to najmenej, preto sme museli vyhlásiť verejnú zbierku. Priestor bol vo veľmi zlom stave, museli sme ho upratať a pokosiť,“ vysvetlil Filip Ovádek.

Ako doplnil, vyzbieraných 1200 eur použili na nákup podkladu a farieb pre umelcov i ako príspevok na prenájom priestoru.

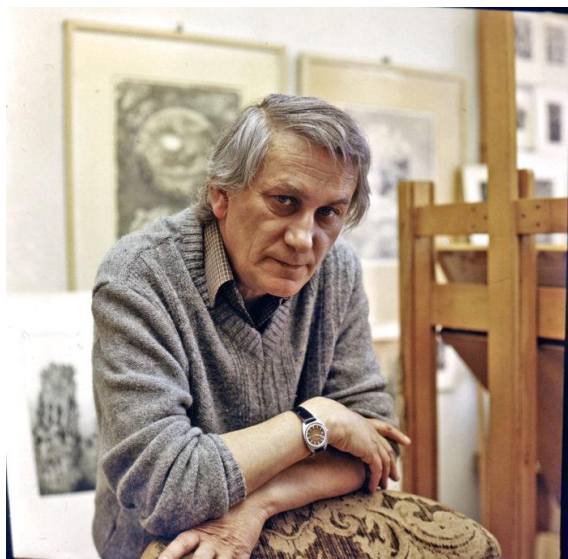
www.sme.sk 11.06.2019

Pomocná evidencia 409/1/2019

Otvorili výstavu „Grafická škola Albína Brunovského“

Výstavu „Grafická škola Albína Brunovského“ zo zbierok Galérie M. A. Bazovského (GMAB) sprístupnili verejnosti v piatok 14. júna. Výstava je ďalšou zo série výstavných projektov, ktoré galéria vo svojom jubilejnom roku predstavuje zo svojho 50 rokov budovaného zbierkového fondu.

Ponúka pohľad na ucelenú a mimoriadne kvalitnú zbierku grafiky generácie slovenských umelcov, ktorej vyššie uvedený

názov je zaužívaný v slovenskej výtvarnej obci už od 70. rokov 20. storočia. Nejde o pevne definovanú školu či prúd, ale o generáciu žiakov profesora **Albína Brunovského**, ktorí v priebehu dvoch desaťročí absolvovali pod jeho vedením štúdium na Oddelení voľnej grafiky a knižnej tvorby na Vysokej škole výtvarných umení

v Bratislave. Albín Brunovský oddelenie viedol v rokoch 1967-1990.

Pod Brunovského vedením vyrástla generácia grafikov, ktorí sa významne presadili nielen doma ale aj v zahraničí. Už od 70. rokov 20. storočia sa pre grafickú tvorbu Albína Brunovského a pre absolventov tohto oddelenia zaužíval pojem imaginatívne umenie, ako variant fantazijného realizmu. Významným sa stáva prepojenie figúry a nereálnej magickej krajiny v nových súvislostiach, zdôrazňuje sa najmä úloha fantázie, symbolu, prevláda poeticko–meditatívny tón.

Skôr ako výtvarný štýl, tento pojem charakterizuje mentálne pramene tvorby samotných umelcov. Predovšetkým je však spojený s mimoriadne precíznym a dôsledným technickým perfekcionizmom umelcov pri samotnom procese tvorby grafických diel, uplatnením náročných techník leptu, suchej ihly, litografie, mezzotinty a ďalších staromajstrovských techník, dnes už takmer nepoužívaných.

V tejto súvislosti je pozoruhodné aj experimentovanie vytváraním nových grafických postupov. Brunovský svojim žiakom odovzdal bohaté vedomosti o týchto technikách

a technológiách pri práci s grafickým dielom, ale zároveň im umožnil hľadať a nachádzať vlastnú výtvarnú cestu.

Popri Brunovského diele je cieľom výstavy predovšetkým prezentácia tvorby jeho najvýznamnejších žiakov, ktorí roz-

hodujúcim spôsobom zasiahli do vývoja slovenskej grafiky, uberajúc sa vlastnou cestou experimentu a hľadania. Predovšetkým, rovnako ako ich učiteľ, v schopnosti doviest' grafické spracovanie až na hranicu maximálnej dokonalej technickej bravúry a v brilantnom zvládnutí majstrovskej kresby.

Galéria zo svojich zbierok popri grafickej tvorbe Albína Brunovského, prezentuje verejnosti diela ďalších 17 umelcov,

ktorí študovali na jeho oddelení na VŠVU v Bratislave: **Peter Augustovič** (1959), **Igor Benca** (1958), **Alexander Bugan** (1952), **Martin Činovský** (1953), **Karol Felix** (1961), **Róbert Jančovič** (1958), **Róbert Brun** (1948) a **Dušan Kállay** (1948) (obidvaja u Brunovského študovali len posledný semester v roku 1972), **Peter Kľúčik** (1953), **Vojtech Kolenčík** (1955), **Marián Komáček** (1959), **Karol Ondreička** (1944 – 2003), **Igor Piačka** (1962), **Dušan Polakovič** (1950), **Katarína Vavrová** (1964), **Alex Vojtášek** (1952), **Ingrid Zámečníková** (1958).

V zbierkovom fonde GMAB je zastúpených viac ako 1400 grafických diel, preto kolekcia 76 vystavených grafík od 18 autorov predstavuje len jeho malú, ale o to významnejšiu súčasť. Aj keď klasická grafická tvorba v kontexte súčasných výtvarných tendencií stojí skôr na periférii dnešnej výtvarnej

scény, výnimočné grafické diela, ktoré má vo svojich zbierkach GMAB v Trenčíne, svojou kvalitou a jedinečnosťou dodnes vyvolávajú priaznivé ohlasy tak u odbornej ako i laickej verejnosti.

www.gmab.sk 14.06.2019

Pomocná evidencia 465/1/2019

Výstava „20 rokov v depozitári“ o akvizičnej činnosti

V piatok 14. júna sprístupnili v Galérii Miloša Alexandra Bazovského (GMAB) v Trenčíne výstavu „20 rokov v depozitári – akvizičná činnosť GMAB 1999 – 2019“. Výstava je súčasťou výstavného plánu venovanému 50. výročiu založenia trenčianskej galérie.

GMAB je jedinou profesionálnou zbierkotvornou inštitúciou v rámci Trenčianskeho samosprávneho kraja. Patrí medzi dôležité slovenské galérie, ktoré svojou činnosťou naplňajú poslanie dané jej štatútom a zriaďovacou listinou.

Galéria si od svojho založenia kladie za jednu z najdôležitejších úloh nadobúdanie umeleckých diel do svojho zbierkového fondu.

V súčasnosti sa v depozitároch galérie nachádza viac ako 4900 zbierkových predmetov v piatich zaradeniach – maľba (O), socha (P), kresba (K), grafika (G) a fotografia (F), ktoré boli získané nákupom, darom alebo prevodom z iných inštitúcií. Na výstave je prezentovaný výber najvýznamnejších diel zo zbierkového fondu, nadobudnutých v posledných dvoch dekádach v období rokov 1999 – 2019, s výnimkou diel, ktoré sú začlenené

v stálych expozíciách galérie – diel M. A. Bazovského a regionálnych výtvarníkov.

Výstava mapuje akvizičnú činnosť galérie v posledných dvoch dekádach, pričom sa objektívne snaží zhodnotiť akvizičnú politiku, ktorá počas tohto obdobia prechádzala viacerými preferenciami, ovplyvnenými kurátorskými koncepciami a výstavnou činnosťou galérie. Z tohto dôvodu je zbierkový

fond galérie, vytváraný v tomto období, tvorený viac či menej kvalitnými dielami prevažne slovenských umelcov 20. a 21. storočia. Na výstave je tak prezentovaný výber diel, ktoré svojou kvalitou nesporne zhodnocujú zbier-

kový fond, ako aj diela menej zásadných autorov.

V danom období bolo do zbierkového fondu nadobudnutých celkom 264 diel (vrátane diel získaných v roku 2019, ktoré však ešte nie sú katalogizované), z toho 81 malieb, 112 grafík, 6 kresieb, 12 fotografií a 53 plastík. Z daného počtu bolo 159 diel darovaných, 80 zakúpených a 19 prevedených z majetku Ministerstva kultúry SR v roku 2000.

Z hľadiska akvizície boli najúspešnejšie roky 2002 a 2003, kedy boli do zbierok nadobudnuté významné diela, prevažne grafické listy **Jozefa Jankoviča, Svätopluka Mikytu, Ivana Csudaia** či **Rudolfa Sikoru**, ako i viacerých regionálnych autorov, ktorých diela sú zastúpené v stálej expozícii umelcov trenčianskeho regiónu „Trenčania - staršia a stredná generácia“ (**Juraj Krajčo, Ján Šípka, Dana Krajčová – Hollá, Ladislav Moško...**). V roku 2012 bolo do zbierok darovaných celkom 40 diel ukrajinských grafikov, **Eduarda Ovčáčka, Igora Piačku**

a **Ilju Holešovského**, čo z hľadiska počtu predstavuje najvýznamnejšie akvizície nadobudnuté darom.

V aktuálnom roku galéria postupne katalogizuje zatiaľ 8 diel a do konca roka očakáva začlenenie kolekcie diel predovšetkým **Vincenta Hložníka** zo získanej pozostalosti. V rokoch 1999 a 2004 v dôsledku sťahovania galérie do nových priestorov a nedostatočnému financovaniu nezískala inštitúcia žiadne nové zbierky.

Koncepcia budovania zbierkového fondu galérie sa už v priebehu vzniku galérie orientovala na vytváranie zbierky diela M. A. Bazovského, umenia 20. a 21. storočia a na regionálne umenie. Popri Bazovského dielach sa galéria sústreďuje predovšetkým na výtvarné umenie 20. a 21. storočia. Pestrá kolekcia diel má ambíciu podchytiť jednotlivé vývojové tendencie v slovenskej výtvarnej kultúre v rôznych umeleckých médiách, avšak s veľkou prevahou maliarskych diel.

V období posledných dvoch dekád sa pozornosť kládla najmä na diela, ktorých autori boli začlenení do výstavného programu galérie, striedajúceho tematické či kolektívne výstavné projekty s individuálnymi prehliadkami. Vo veľkej miere tak výber diel do akvizičných komisií podliehal subjektívnemu názoru a vkusu zodpovedných interných kurátorov.

Zbierka plastiky v GMAB je svojím rozsahom, vzhľadom na povahu, rozmery a materiál exponátov najmenšia. V období novodobej histórie galéria načrtla smerovanie i k začleneniu zbierky sklenených objektov, čo predučila i prvá výstava **Václava Ciglera** v roku 2002 v nových priestoroch na Palackého ulici. Do roku 2011 sa galérii podarilo získať 13 sklenených diel významných autorov tohto média, čím výrazne zhodnotila zbierkový fond.

Popri ostatných akvizičných zámeroch od počiatku svojho vzniku galéria programovo buduje aj zbierku slovenskej grafiky. Zachytáva všetky tvorivé generácie - od zakladateľov

moderného slovenského výtvarného umenia až po súčasnosť a významnú časť kolekcie predstavila výstava „Grafická škola Albína Brunovského“, kde sú zastúpené i akvizície z posledných rokov - grafické listy **Igora Piačku** či **Kataríny Vavrovej**.

Pomerne početnou disciplínou zastúpenou v zbierkach GMAB sú kresby, najmä skice **Miloša Alexandra Bazovského**. V poslednom období je akvizícia kresby skôr raritou,

napriek jej nesporným kvalitám a technickej nenáročnosti. Kresba je využívaná skôr ako prvotný záznam kompozície na študijných skiciach, a nie ako svojbytné médium. Jedným z mála autorov, vyjadrujúcim sa vo svojej

tvorbe najmä kresbou, bol **Igor Kalný**, ktorého tri diela boli zakúpené v roku 2010.

Najmladšou akvizičnou činnosťou galérie je budovanie zbierky fotografie. Počas existencie galérie boli do zbierkového fondu nadobudnuté fotografické diela skôr regionálneho významu (početne zastúpené sú diela významných regionálnych fotografov **Jána Halašu** a **Antona Štubňu**), no systematickejšie budovanie kolekcie predovšetkým autorov skupiny Slovenská nová vlna sa začalo len približne pred 10 rokmi, kedy GMAB postupne po autorských výstavách do svojich zbierok získala fotografické diela výrazných predstaviteľov **Vasila Stanka**, **Ruda Prekopa** či **Kamila Vargu**. V roku 2019 sa podarilo z dotácie Fondu na podporu umenia zakúpiť ďalšie fotografické diela **Petra Župníka**.

V nadchádzajúcom období akvizičnej činnosti je cieľom galérie obohacovať zbierkový fond o diela mladšej a strednej generácie úspešných umelcov a začleniť i diela súčasne využívaných médií – intermédií, site specific inštalácií, videoinštalácií či digitálneho umenia, pre ktoré zatiaľ galéria nemá vytvorenú kategóriu.

„Prvou“ intermediálnou inštaláciou (s označením I – 1 ako možnej názvovej alternatívy novej kategórie) sa tak stáva nástenná veľkofilmová dokumentačná karta (vo všeobecnosti slúžiaca na rýchlu identifikáciu a ďalšiu prácu s dielom) s integrovaným zrkadlom, vďaka čomu sa každý návštevník stáva súčasťou „zbierkového predmetu“.

www.gmab.sk 14.06.2019

Pomocná evidencia 467/1/2019

Slávnostne otvorili Leto v galérii

Leto v galérii je úspešný letný projekt Galérie Miloša Alexandra Bazovského (GMAB) v Trenčíne, ktorý tento rok čaká už tretí ročník. Nádvorie galérie sa počas letných mesiacov stalo vyhľadávané miesto v centre mesta Trenčín, kde nájdete oddych či kreatívne aktivity.

GMAB aj tento rok odštartovala Leto v galérii módnou prehliadkou. Trenčín známy ako mesto módy sa pýši šikovnými a talentovanými módnymi návrhármi. So svojou aktuálnou

tvorbou sa priamo v galérii predstavili **Veronika Kostková, Petra Pršová, Dominik Orvoš** a študenti odevného dizajnu Strednej umeleckej školy v Trenčíne. Prehliadka bola doplnená o štýlové módné tašky a kabelky značky Bagit.

Počas leta sú sprístupnené nové výstavy, ktoré prezentujú bohatstvo galerijného zbierkového fondu

www.gmab.sk 24.06.2019

Pomocná evidencia 502/1/2019

Štrnásťročnú M. Richtárechovú ocenili v Japonsku

Milovníci výtvarného umenia, dobre si zapamätajte meno **Martina Richtárechová**. Táto 14-ročná Trenčianka a žiačka Základnej umeleckej školy (ZUŠ) Karola Pádivého v Trenčíne získala jednu z hlavných cien na 20. ročníku Svetového bienále detského umenia v japonskej prefektúre Kanagawa. Triumfovať dokázala v neuveriteľnej konkurencii 27 599 prác pochádzajúcich od žiakov a študentov z 92 krajín celej planéty. Patrí jej Cena UNICEF. Nezvyčajná symbióza prírody a techniky v pútavej perokresbe Martiny Richtárechovej. Mohutný letiaci hmyz s mocnými krídelkami a miesto telíčka

ozubené kolesá i chladiaci ventilátor. A vedľa plaziaceho sa veľkého slimáka vztýčený mechanizmus z ríše bájnej fantázie.

Ani na ňom nechýba množstvo presne do seba zapadajúcich

ozubených kolies, pružiny či klinový remeň uvádzajúci do pohybu zložitý mechanizmus stroja s očami. Práve tento netradičný sci-fi výjav, na ktorom nechýba ani kovový pretáčací symbolický dátumovník s dňami, mesiacmi i rokmi, očaril porotu až v ďalekom Japonsku.

„Do súťaže ma prihlásil pán učiteľ Ján Meško. Tento rok vybral moju prácu a ešte niekoľkých ďalších žiakov zo ZUŠ-ky. Ja som v medzinárodnej súťaži uspela a som šťastná. Ani som tomu nemohla uveriť,“ tešila sa držiteľka jed-

nej z hlavných cien Martina Richtárechová.

Celosvetového bienále v Kanagawe sa prostredníctvom svojej perokresby zúčastnila po prvýkrát v živote. Bolo to pre ňu krásne absolventské završenie štúdia na ZUŠ Karola Pádivého v Trenčíne.

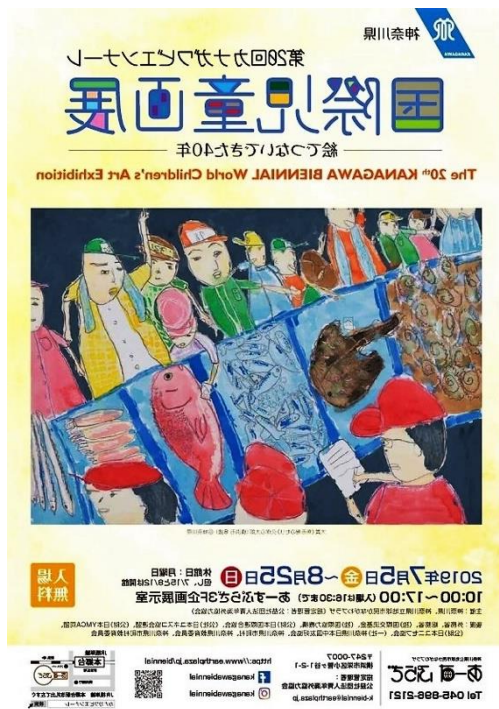
Kombinácia perokresby s vystrihovaním papiera s technickými motívmi a tvorba krajiny z ríše fantázie od počiatku fascinovala talentovanú Martinku.

„Časť diela je vystrihnutá z papiera, časť je dokresľovaná. Skombinovala som perokresbu s dolepovaním niektorých dielov. Nie je to tradičný obrázok s pomalovanou iba jednou stranou. Je to preklápačka, na ktorej je znázornená noc i deň. Tvorila som to v škole počas niekoľkých hodín,“ pokračovala

nadaná mladá výtvarníčka. Svoju predstavu o výsledku výtvarného diela mala vo svojej fantázii vytvorenú už pred začatím práce. Možno aj preto nič nemusela prerábať a prepracovávať.

„Išlo to naozaj úplne samo. Až som bola prekvapená. A keď som sa niekoľko mesiacov od odoslania práce dozvedela, že

som v Japonsku dostala cenu, veľmi som sa potešila,“ usmiala sa.

Mladú výtvarníčku púta na začiatku jej kariéry predovšetkým maľba a kresba. Krajiny, zátišia, ale aj portréty sú zatiaľ jej výtvarnou doménou. „Maľujem predovšetkým v škole a doma, zatiaľ do exteriérov tvoriť veľmi nechodím. Rada používam najmä akrylové a olejové farby,“ pokračovala.

Hoci má Martinka Richtárechová za sebou niekoľko úspechov vo

výtvarných súťažiach, cena z 20. ročníka Svetového bienále detského umenia v japonskej Kanagawe je pre ňu doteraz najväčším úspechom.

„V budúcnosti by som sa chcela venovať predovšetkým maľovaniu obrazov. Ilustrácia ma až tak neláka,“ vyznala sa. Hoci jej víťazná výtvarná práca skombinovala prvky prírody s modernou technikou, do sveta zložitých mechanizmov ju to veľmi neťahá. Domnieva sa, že technika je predovšetkým pre mužov.

„Hoci ma technika zaujíma, stále si myslím, že to je predovšetkým záležitosť chlapcov. Je to pre mňa dosť neznámy a v mojich predstavách neprebádaný svet,“ dodala Martina Richtárechová. Napriek úprimnému dievčenskému pohľadu na svet chladnej techniky Martina medzinárodnú porotu svojou

prácou príjemne rozohriala. Svedčí o tom aj list od organizátorov súťaže z Kanagawy.

„Sme radi, že vás môžeme informovať, že po prísnom rozhodovaní poroty vyhrávate Cenu predsedu japonského výboru pre cenu UNICEF. Blahoželáme vám k získaniu skvelej ceny,“ uviedol riaditeľ **Riko Jojima**.

Do súťaže bolo v roku 2019 prihlásených neuveriteľných 27 599 diel z 92 krajín celej planéty. Ďalších 3773 výtvarných prác pochádzalo priamo z domácej Kanagawy.

Cenami ovenčené výtvarné práce mladých talentov sú od 5. júla do 25. augusta 2019 vystavené priamo na Kanagawa Plaza v Yokohame. Po skončení centrálnej výstavy budú tieto diela putovať na pätnásť ďalších výstav po celej prefektúre Kanagawa.

„Súťaže sa desať rokov pravidelne zúčastňuje aj naša umelecká škola. Súťaž nemá presne definované tematické okruhy. Hoci Japonsko, Čína a Kórea majú veľmi radi krikľavé práce, milo ma prekvapilo, že tentokrát zabodovala čiernobiela práca,“ povedal Martinkin výtvarný pedagóg **Ján Meško**.

O súťaži sa dozvedel pred niekoľkými rokmi od bývalej kolegyne, ktorá rada cestovala po celom svete. Zo ZUŠ Karola Pádivého putovalo do Japonska tentokrát dvanásť najlepších prác. „Martinka je detailistka, mala to pekne prepracované. Teším sa z jej veľkého úspechu,“ dodal Ján Meško.

www.sme.sk 08.07.2019

Pomocná evidencia 534/1/2019

Výtvarné spektrum na Trenčianskom hrade

V piatok 6. septembra sa v kasárni na Trenčianskom hrade uskutočnila vernisáž a slávnostné odovzdávanie ocenení 56. ročníka celoštátnej postupovej súťaže neprofesionálnej výtvarnej tvorby Výtvarné spektrum 2019. Do súťaže sa v roku 2019 prihlásilo 1004 autorov z celého Slovenska, konalo sa 31 regionálnych a 8 krajských kôl.

Vyhlasovateľom a odborným garantom podujatia je Národné osvetové centrum, hlavným organizátorom celoštátnej výstavy je Trenčianske osvetové centrum. Záštitou prevzal

predseda Trenčianskeho samosprávneho kraja **Jaroslav Baška**.

„Pre svoju mnohorakosť a rozmanitosť je Výtvarné spektrum úžasnou mozaikou originality, fantázie, talentu a emocionálnej zainteresovanosti autorov, čo dáva tomuto podujatiu veľkú nádej a perspektívu aj do budúcnosti,“ zdôraznila predsedníčka poroty **Ela Porubánová**, odborná pracovníčka Galérie M. A. Bazovského v Trenčíne.

Hlavnú cenu získala **Renáta Kučová** z Poník za svoje akryly pod názvom „Biela zostáva bielou“.

„Vďaka novej iniciatíve Národného osvetového centra sa už v tomto roku víťaz hlavnej ceny predstaví svojou výtvarnou tvorbou na samostatnej autorskej výstave v bratislavskom Primaciálnom paláci. Je to veľký záväzok nielen pre oceneného autora, ale predovšetkým pre porotu a jej kvalitný výber,“ zdôraznila Ela Porubánová.

Medzi vybranými vystavenými dielami boli aj diela výtvarníkov z Trenčína. Mesto reprezentovali **Michaela Rónaiová, Romana Liptáková, Stanislav Neštický a Ján Nedorost**. Akryly Jána Nedorosta ocenili čestným uznaním v kategórii D - insitná tvorba (art brut, naivné umenie, umenie outsiderov atď.).

Vlastný text 06.09.2019

Pomocná evidencia 643/1/2019

Leto v galérii privítalo viac ako dvetisíc návštevníkov

Už tretíkrát Galéria M. A. Bazovského (GMAB) v Trenčíne počas leta pripravila pre návštevníkov zaujímavý letný program. Projekt Leto v galérii si počas troch rokov postupne našiel svojich návštevníkov.

Aj tento rok GMAB každú sobotu pripravila výtvarné, tvorivé aktivity pre malých aj veľkých. Každú sobotu sa nádvorie galérie premenilo na veľký ateliér, kde všetci maľovali, tvorili, hrali sa a vychutnávali si pobyt na čerstvom vzduchu v príjemnom prostredí. Hostami boli ilustrátorka **Janka Danková** a maliarka **Lucia Černayová**.

Leto v galérii otvorili módnou prehliadkou, na ktorej sa predstavili **Veronika Kostková, Petra Pršová, Dominik Orvoš** a študenti odevného dizajnu Strednej umeleckej školy v Trenčíne. Prehliadka bola doplnená o štýlové tašky a kabelky značky Bagit.

Novinkou roku 2019 bola galerijná záhrada. Oblúbili si ju hlavne naši najmenší, kde si mohli kresliť a hrať sa každý deň. Hudobné zoskupenie v podaní **Michala Poláka** (gitara), **Adama Halása** (husle) a **Zuzany Halvoňovej** (spev) spríjemnili letný večer na Koncerte pod maľbou.

Počas leta sa konalo aj literárne podujatie „Divotvorba“, komentovaná prehliadka novej stálej expozície či „Noc jazdca“.

Letný program v galérii navštívilo viac ako dvetisíc ľudí.

www.gmab.sk 09.09.2019

Pomocná evidencia 653/1/2019

Výstava „V kocke“ priblížila činnosť galérie

Výstava „V kocke“, ktorú otvorili v trenčianskej galérii vo štvrtok 12. septembra, netradičným spôsobom približuje činnosť Galérie Miloša Alexandra Bazovského (GMAB) ako jedinej zbierkotvornej inštitúcie v trenčianskom regióne. Na základe archívnych dokumentov a záznamov predstavuje najvýznamnejšie medzníky, ktoré ovplyvnili jej ďalšie smerovanie a vďaka ktorým sa táto galéria zaradila medzi najvýraznejšie inštitúcie takéhoto typu na Slovensku.

Podujatie ponúka inovatívny pohľad na jej utváranie a samotné fungovanie v kontexte niekoľkých historických etáp - od jej založenia a obdobia vrcholného socializmu, cez historický prelom v roku 1989 až po jej novodobú históriu v súčasných priestoroch. Zameriava sa nielen na okolnosti jej vzniku medzi rokmi 1968-69, ale aj na komplikované získavanie vlastných priestorov, na postupné a neľahké budovanie zbierkového fondu, i na najdôležitejšie výstavné projekty.

Zmesou archívnych dokumentov, záznamov, ale aj umeleckých diel zo zbierkového fondu rekonštruje tieto témy a odhaľuje ich hlbšie kontexty. Poukazuje tak okrem iného aj na rôzne paradoxy, s ktorými sa galéria v neľahkom období fungovania musela vysporiadať, pričom vyzdvihuje aj odvahu jej vlastných zamestnancov posúvať hranice vystavovania do nových rovín.

Výstava ponúka prierez históriou galérie a jej všetkými činnosťami encyklopedickým spôsobom „v kocke“, zároveň však nechce iba informovať o jej histórii. Neodmysliteľnou súčasťou je totiž i jej komunikačný dizajn, utvárajúci sa v kontexte danej doby. Premena jednotlivých grafických identít či fotografických záznamov poukazuje na nové zmeny vo vizuálnom svete a svojím spôsobom približuje mladému divákovi to, čo už dnes nemôže zažiť. Súčasťou výstavy je aj unikátny výstavný dizajn, rátajúci s priamou interakciou diváka a tiež množstvo plánovaných sprievodných podujatí, počas ktorých budú hlbšie a jasnejšie objasnené jednotlivé obdobia či projekty.

GMAB v Trenčíne patrí medzi dôležité slovenské inštitúcie výtvarného umenia, ktoré svojou činnosťou naplňajú poslanie dané jej štatútom a zriaďovacou listinou. Najdôležitejšími úlohami galérie sú výstavná a s tým súvisiaca publikačná a edukačná činnosť, ale aj budovanie a ochrana zbierkového fondu. V súčasnosti sa v zbierkovom fonde galérie nachádza približne 4900 diel a počas päťdesiatich rokov svojho fungovania pripravila zhruba 1400 výstav.

Cieľom tejto výstavy je priblížiť verejnosti dôležitú funkciu GMAB ako významného kultúrneho centra celého kraja, ako aj slovenskej umeleckej obce, zvýšiť povedomie o slovenskom umení a kultúre a záujem širokej verejnosti o súčasné kultúrne dianie na Slovensku.

www.gmab.sk 12.09.2019

Pomocná evidencia 660/1/2019

Štvorica trenčianskych výtvarníkov vystavovala vo veži

V trenčianskej Mestskej veži v piatok 11. októbra otvorili spoločnú výstavu štyroch známych trenčianskych výtvarníkov – **Evy Kulhánkovej, Juraja Krajča, Petra Lehockého a Igora Mosného.**

„Čo má táto štvorica spoločné? Predovšetkým všetci žijú

a tvoria v Trenčíne. Každý z nich má autentický, originálny výtvarný prejav. A čo sa mi páči, stále sa usilujú vyjadrovať nové myšlienky, skúmať nové techniky, technológie a materiály. Svojou tvorbou a aktivitami sa výrazne podpísali pod vizuálnu

Na vernisáži sprava J. Krajčo, E. Kulhánková, I. Mosný a P. Lehocký.

podobu Trenčína, a nielen Trenčína,“ povedala v úvode vernisáže kurátorka výstavy **Danica Lovišková**.

Eva Kulháňková: Bez názvu 2019

Benjamín tejto prehliadky, Eva Kulháňková, sa okrem svojej textilnej tvorby venuje rozvíjaniu talentov na Základnej umeleckej škole Karola Pádivého v Trenčíne ako jej riaditeľka.

„Evu Kulháňkovú očarila krása a ušľachtilosť netkanej textílie. Uznáva a citlivo vníma tradíciu a remeslo, ale klasické technológie a techniky posúva do nových výrazových a významových podôb. Poddajný textilný materiál, jeho jemné textúry a štruktúry, ozvlášť-

ňuje maľovaním, prešivaním, vrstvením, aplikáciou ozdobných stúh, pásov a nití,“ priblížila tvorbu Evy Kulháňkovej Danica Lovišková.

Reštaurátor Juraj Krajčo celé desaťročia zachraňuje skvosty skvosty nášho gotického a barokového umenia. V Piaristickom kostole sv. Františka Xaverského v Trenčíne zreštauroval celú štukovú výzdobu, lavice, spovednice a fasádu. Ďalej môžeme spomenúť barokový štukový oltár v kaplnke Ilešházioucov vo Farskom kostole narodenia Panny Márie v Trenčíne, šesť štukových oltárov v Piaristickom kostole sv. Ladislava v Nitre a ďalšie.

Juraj Krajčo: Bez názvu 2019

„Juraj Krajčo sa paralelne venuje maľbe. Plocha maliarskej kompozície sa pre autora stáva priestorom k vyjadreniu

zložitých asociácií a vnútornej reflexie sveta. Reálne podnety pretavuje do abstraktnejších podôb. V najnovšej tvorbe dospel od veľkorozmerných obrazov k minimalistickému, maximálne hutnému, abstrahovanému vyjadreniu,“ povedala Danica Lovišková.

Sochár a dizajnér Peter Lehocký najskôr realizoval najvyššie sklenené plastiky v Dome smútku v Trenčianskych Tepliciach. Potom sa vydal ďalej, v Bratislave a v Čechách realizoval viacero zaujímavých prác. Ide napríklad o návrh svietidiel pre kolonádu v Mariánskych

Peter Lehocký: Bez názvu 2017

Lázňach, pre areál Trójskeho zámku v Prahe, pre Medickú záhradu v Bratislave, pre areál Františkánskej záhrady v Prahe alebo pre terasu hotela Forum v Bratislave.

„Čistota, ušľachtilosť, harmónia, sympatická inšpirácia poetikou a rôznorodosťou okolitého sveta – to sú základné celej pozoruhodne členitej tvorby Petra Lehockého. Od objavného a progresívneho dizajnu atypických sklenených exteriérových a interiérových svietidiel k dizajnu úžitkových predmetov a hologramov, ktorým sa na Slovensku od roku 1986 venoval ako jeden z prvých výtvarníkov, sa v súčasnosti orientuje predovšetkým na kresbu,“ informovala Danica Lovišková.

Sochár Igor Mosný je známy ako autor bronzového vodníka na Štúrovom námestí, ale aj vážnejších diel. Ako príklady môžeme spomenúť Pamätník obetiam komunizmu na Námestí sv. Anny, bronzový model Trenčína na Mierovom námestí, zo zahraničných pamätník Alexandra Dubčeka v Ríme a najnovšie Pamätník obetiam prvej a druhej svetovej vojny v Trenčian-

ských Stankovciach a bronzový centrálny kríž pre Národný cintorín v Martine.

Igor Mosný: Hlava býka z Kréty 2016

„Igor Mosný veľmi otvorene vníma okolitý svet, aby v ňom okamžite odhalil a objavil zárodky a detaily svojich magických sôch. Jeho záujem o sochárske tvary a príbehy však

nie sú vždy ukotvené iba v prítomnosti. Prieniky a kontexty s históriou, mytológiou, kresťanskými námetmi sú citlivo previazané na súčasnosť. Sú plné tajomných odkazov a metafor,“ predstavila tvorbu známeho sochára Danica Lovišková.

Vlastný text 11.10.2019

Pomocná evidencia 765/1/2019

Vianoce v galérii navštívilo vyše dvesto ľudí

Ďalší ročník obľúbeného podujatia Vianoce v galérii, ktoré sa uskutočnilo v pondelok 2. decembra, má Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne za sebou. Opäť sa všetci v priestoroch galérie cítili výborne. Podujatie počas celého dňa navštívilo viac ako dvesto ľudí, ktorých zaujal zaujímavý sprievodný program. Zdobenie medovníčkov bolo aj tento rok top aktivita. Vyrábali sa vianočné ozdoby,

Súčasťou podujatia Vianoce v galérii bola aj baterková prehliadka.

pohľadnice, svietniky... Návštevníci si pozreli novú knižnicu, čítali sa rozprávky, bola aj baterková prehliadka i vianočný market.

www.gmab.sk 11.12.2019

Pomocná evidencia 918/1/2019

Piaty ročník projektu „Horizonty súčasnosti“

Výstavný projekt „Horizonty súčasnosti“ už desaťročia patrí k najvýznamnejším vedecko-výskumným činnostiam trenčianskej Galérie Miloša Alexandra Bazovského (GMAB). Už tradične sa na tejto prehliadke výtvarného umenia regiónu opakovane prezentujú rôzne generácie zastrešujúc už

vyprofilované osobnosti ako i generácie čerstvých absolventov umeleckých vysokých škôl.

Po šiestich rokoch pripravila trenčianska galéria už piaty ročník rozsiahleho výstavného projektu pod názvom „Horizonty súčasnosti V“. Výstavu otvorili vo štvrtok 5. decembra. Ide o najaktuálnejší pohľad na súčasnú tvorbu umelcov pôsobiacich v trenčianskom regióne. Žiaľ, v období od posledného projektu v roku 2013 sa niektoré autorské programy už uzavreli (spomeňme si na najvýznamnejšie osobnosti regiónu – maliarov Júliusa Činčára, Ruda Moška či Alojza Petráša), no zároveň sa výstavná prezentácia obohatila o nových autorov so sviežim a odvážnym tvorivým prístupom. Potešiteľný je najmä fakt, že do bohatej škály umeleckých tendencií v tomto ročníku pribudli

tie najsúčasnejšie - podoby intermediálneho či akčného umenia a site specific inštalácií.

Oproti minulým rokom je výstavný priestor otvorený širšiemu rozsahu výtvarných disciplín, použitých materiálov, umeleckých názorov, nových vizualizácií aj multimediálnych procesov. Mladí umelci, často vyškolení prestížnymi zahraničnými univerzitami, vnášajú aj do kontextu regionálneho umenia ďalšie medzinárodne reflektované témy, iné videnie sveta, nové materiály a technologické postupy. Na výstave svoje diela prezentuje 55 umelcov všetkých vekových kategórií od nestorov umenia až po autorov narodených po roku 1989. Dynamické pohyby v tejto rýchlej dobe niektorým umelcom neprajú, tí zanechali svoje pozície energicky nastupujúcej generácii.

Tradične najviac zastúpeným médium na výstave zostáva maľba, popri ktorej sa objavuje i grafika najčastejšie v technike serigrafie, umelecká fotografia, kresba či video. Z priestorových objektov sa popri klasických sochárskych médiách (kameň, kov, drevo) uplatňujú aj rôzne formy inštalácie, ready-made, šperky, sklenené i keramické objekty. Po prvýkrát sa v rámci projektu uskutočnil i happening, ktorý je na výstave prezentovaný videodokumentáciou spolu s rekvizitami. Zastúpení autori prostredníctvom svojich diel reflektujú aktuálne spoločenské problémy a vzťahy okolo seba, provokujú témami i expresivitou umeleckých prostriedkov, zároveň ale svojím rozvážnym a históriou nezaťaženým tvorivým prejavom pri-nášajú kultivovanosť a nadhľad.

Výstava, prezentujúca viac ako sto diel, je bohatou paletou názorov a prístupov v umení. Je predpoklad, že táto prehliadka toho najlepšieho z regiónu prispeje k širšej diverzite vnímania umenia a k tvorivej konfrontácii, či dokonca k inšpirácii jednotlivých zúčastnených autorov.

Vďaka veľkým spoločným projektom je možné spoznávať nielen diela známych, ale aj doteraz trenčianskej verejnosti nepoznaných umelcov pôsobiacich v regióne. Zmyslom takýchto podujatí je nielen mapovať ich umeleckú tvorbu, ale najmä hľadať prepojenia na väzby súčasnosti s minulosťou a spoznávať vývojové trendy budúcnosti.

Vystavujúci autori:

Mikuláš Dic, Jarmila Dicová Ondrejková, Silvia Ďurovcová, Lucia Fabová, Mária Fizelová, Martina Gajdošík Albrechtová, Michal Gogora, Jana Gombiková, Ilja Holešovský, Lucia Horňáková Černayová, Veronika Hricková, Patrik Illo, Michal Janiga, Juraj Jaroš, Michaela Jágerská, Eliška Kapušová Skybová, Miriam Kasperkevičová Benčová, Ladislav Kobza, Dana Krajčová Hollá, Branislav Kristín, Vladimír Kudlík, Petra Lomnická, Alžbeta Malcová, Zuzana Malcová, Lukáš Matejka, Veronika Marek Markovičová, Kristína Mičová, Kristína Migašová, Lucia Mlynčeková, Dominik Monček, Zuzana Janíček Muranicová, Petra Némethová, Iveta Ochránková, Natália Okolicsányiová, Štefan Oliš, Peter Orvan, Pavla Hrdlíková Pádiová, Dušan Paulo, Viktória Pochlopeňová, Pavol Prekop, Mária Račeková, Albert Smolka, Martin Smolka, Alexandra Stencil, Tomáš Storinský, Pavol Stručka, Mária Šimková, Drahomír Šťastný, Daniela Trebatická, Andrea Uváčiková, Vlad Vakov, Petronella Vlhová, Jozef Vydrnák, Gabriela Zigová, Milada Ždrnja.

www.gmab.sk 05.12.2019

Pomocná evidencia 927/1/2019

„Vertikály iným smerom“ reagujú na degradáciu galérie

Vo štvrtok 5. decembra sa v centre Trenčína uskutočnili dve vernisáže. O 17. h otvorili v Galérii M. A. Bazovského výstavu

„Horizonty súčasnosti V.“ a o hodinu neskôr sa v Galérii Vážka konala vernisáž prvého ročníka výstavy „Vertikály iným smerom“, ktorej kurátorom bol **Marián Kvasnička**.

Vo Vážke sa predstavili výtvarníci trenčianskeho regiónu, ktorí sú znepokojení stavom verejného kultúrneho priestoru v Galérii M. A. Bazovského – **Dušan Hagara, Eva Harmadyová, Ján Hubinský, Juraj Krajčo, Stanislav Lubina, Peter Marček, Igor Meško, Viera Meš-**

ková, Eva Abelová Mišáková, Igor Mosný, Ladislav Moško, Juraj Oravec, Viliam Polák a Milan Struhárik.

Vystavujúci výtvarníci zverejnili stanovisko k stavu Galérie M. A. Bazovského:

„My, výtvarní umelci mesta Trenčín a trenčianskeho regiónu (veľmi produktívne Nové Mesto nad Váhom nevynímajúc), predstupujeme pred trenčiansku kultúrnu verejnosť so svojím projektom – Vertikály, alebo hľadanie iným smerom. Robíme tak v čase, kedy naša – kedysi stavovsky blízka – Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne organizuje 5. ročník Horizontov súčasnosti, prehliadku všetkého kvalitného, čo v meste Trenčín a v širšom regióne vo výtvarnej tvorbe tohto obdobia vzniklo. Silným dôvodom nášho spoločného projektu je reakcia na degradáciu niekdajšej skvelej kvalitatívnej úrovne zbierkovej, výskumnej, publikačnej a výstavnej činnosti galérie. Dnes,

podľa nás, tieto základné atribúty, vyplývajúce zo zákona o múzeách a galériách, Bazovského galéria neplní. Miesto odborných výkonov a objavnej dramaturgie, nehovoriac o tvorbe nových akvizícií, sa táto – kedysi popredná – kultúrna inštitúcia vybíja v odbornej nekompetentnosti, byrokratizácii elementárnych galerijných výkonov, v zlých investičných rozhodnutiach (vid' reinštalizácia stálej expozície M. A. Bazovského) a selektívnej personalistike, ktorá je založená na nízkej ostrakizácii značnej

časti trenčianskeho výtvarného regiónu. Povedané inými slovami, miesto hĺbkovej práce a nejakej základnej vízie sa galéria vybrala horizontálnou cestou (chcelo by sa dodať – k svetlým zajtrajškom), teda cestou prázdneho aktivizmu, ktorý len rozširuje zdanie skutočnej práce, aby sa jej výkony dali kvantifikovať – bez ohľadu na kvalitu. Ak niečo v tomto kontexte chýba, je to práve pohľad ku koreňom a k oblohe – teda vertikála. Hĺbka a výška, ktoré sa nedajú nahradiť horúčkovitou plytkosťou.

Rozhodli sme sa aj kvôli naznačeným súvislostiam hľadať iným smerom, ktorý nie je krytý zlými politickými rozhodnutiami, ale bazálnou starosťou o skutočný rast kultúrneho povedomia našich rodákov a občanov. Za nás nehovoria vyhrážky ani spupnosť, ale konkrétne umelecké činy. Aj keď sa v mnohých otázkach – štýlu, vkusu, ikonografie, výrazových prostriedkov maľby, plastiky, grafiky a kombinovaných médií, generačných posunov a vlastných lektúr či kreatívnych preferencií – odlišujeme a individualizujeme, istá vec je, že nás

spája spoločné znepokojenie nad stavom verejného kultúrneho priestoru v našom výtvarnom regióne. Pred verejnosť, čoraz viac zhrozenú nad negatívnym vývojom kedysi silnej a prestížnej galérie, predstupujeme s patričnou pokorou, ale aj s hrdosťou na poctivé umelecké bádania, ktoré našťastie nie je možné inštitucionálne umlčať a relativizovať. O svojich vertikálach vieme a nijako sa za ne nehanbíme. Naším krédom je zodpovedná umelecká sloboda ako krásny produkt demokracie. Túto skutočnosť si treba nanovo pripomínať, starať sa o jej rast a kultiváciu, lebo démon papalášstva a servilnosti nikdy nespí. Platí to stále rovnako, ale v roku 30. výročia Nežnej revolúcie zvlášť.“

Vlastný text 05.12.2019

Pomocná evidencia 929/1/2019

Vianočný salón výtvarníkov

V Posádkovom klube v Trenčíne sa v sobotu 14. decembra uskutočnila verejná prezentácia výtvarníkov trenčianskeho regiónu pod názvom „Vianočný salón výtvarníkov“. Podujatie pripravili Klub výtvarníkov pri Posádkovom klube Trenčín a Združenie výtvarníkov pri Trenčianskom osvetovom stredisku.

www.tnos.sk 14.12.2019

Pomocná evidencia 962/1/2019